

A large, light green, curved shape that tapers from the top left towards the bottom right, serving as a background for the title text.A series of five overlapping, curved shapes in yellow, purple, dark blue, teal, and light blue, arranged in a fan-like pattern on the right side of the page.

ARBETSLÖSHETS- KASSORNAS FÖRMÅNS- BROSCHYR 2012

Inkomstrelaterad dagpenning
Jämkad inkomstrelaterad dagpenning
Sysselsättningsfrämjande tjänster
Alterneringsersättning
Andra sociala förmånens inverkan
Företagarens arbetslöshetsskydd
Sökande av förmåner

Arbetslöshetskassornas förmånsbroschyr 2012

Broschyren om arbetslöshetsskydd som utges av Arbetslöshetskassornas Samorganisation innehåller samlad information om de allmänna villkoren för erhållande av förmåner som betalas av arbetslöshetskassor. Du får mer detaljerad information från din egen arbetslöshetskassa, kontaktuppgifter återfinns i slutet av broschyren.

Förmåner som betalas av arbetslöshetskassor är inkomstrelaterad dagpenning till arbetslösa och alterneringsersättning för alterneringslediga. Arbetslöshetsförmån kan erhållas även under tiden för sysselsättningsfrämjande tjänster liksom för arbetskraftspolitisk vuxenutbildning och frivillig utbildning.

Arbetslöshetskassorna handhar en lagstadgad uppgift och villkoren för erhållande av samtliga förmåner regleras av lagstiftningen. Arbetslöshetskassornas verksamhet övervakas av Finansinspektion. Alla i Finland verksamma arbetslöshetskassor hör till Arbetslöshetskassornas Samorganisation, och två av dessa är arbetslöshetskassor för företagare.

Arbetslöshetskassor för löntagare:

A-kassan Nomit
Ak för den offentliga sektorn och välfärdsområdena
Ak för tjänstemän i Specialbranschen
Ak för yrkesutövare inom försäljning och marknadsföring
Ak Pro
Allmän ak YTK
Arbetslöshetskassan Statia
Byggnadsbranschens ak
Elbranschernas ak
Finlands Livsmedelsarbetares ak
Försäkringstjänstemännens ak
Hälsovårdens ak
IAET-kassan
Industribranschernas ak
JATTK-arbetslöshetskassa
Journalisternas och Utövande Konstnärernas ak
Juristernas ak
Land- sjö- och skogssektorernas ak
Luftfarts- och Järnvägstransportbranschens ak
Läkarnas ak
Lärarnas ak
Metallarbetarnas ak
Offentliga och privata sektorns funktionärers ak
Pappersarbetarnas ak
Post- och logistikbranschens ak
Servicebranschernas ak
Specialutbildades ak
Super ak
Transportbranschens ak
Trä- och specialbranschernas ak

Arbetslöshetskassor för företagare:

Företagarnas ak i Finland
Yrkesutövarnas och företagarnas ak

INNEHÅLL

Medlemskap i en arbetslöshetskassa	4
Medlems- och arbetsvillkor	4
Inkomstrelaterad dagpenning	6
Rätt till inkomstrelaterad dagpenning under arbetslöshetstiden	6
Den inkomstrelaterade dagpenningens belopp	8
Förhöjd förtjänstdel	9
Omställningsskyddets förtjänstdel	9
Maximal betalningstid	10
Rätt till tilläggsdagar	10
Jämkad inkomstrelaterad dagpenning	11
Sysselsättningsfrämjande tjänster	12
Ersättning för uppehälle	13
Alterneringsersättning	14
Andra sociala förmåners inverkan	15
Företagarens arbetslöshetsskydd	16
Sökande av förmåner	18
Beräkning av inkomstrelaterad dagpenning	20
ARBETSLÖSHETSKASSORNAS DAGPENNINGSTABELL	21
Arbetslöshetskassornas kontaktuppgifter	22

MEDLEMSKAP I EN ARBETSLÖSHETSKASSA

Villkoret för erhållande av inkomstrelaterade arbetslöshetsförmåner är att personen är medlem i en arbetslöshetskassa. Fackligt organiserade personer har i allmänhet samtidigt anslutit sig till en arbetslöshetskassa.

En person som söker medlemskap i en arbetslöshetskassa skall vara i lönearbete. Flera fackförbund tillåter medlemskap redan under studietiden, men medlemskapet i arbetslöshetskassan begynner först när man börjar arbeta.

Man blir medlem genom att fylla i medlemsansökan. Ofta är medlemsansökan samtidigt en fullmakt för uppbärande av medlemsavgifter. Fullmakten berättigar arbetsgivaren att uppbära medlemsavgifterna från lönen i samband med lönebetalningen.

Ansökningsblanketter och anvisningar för medlemskap får man av arbetslöshetskassor, fackförbund och arbetsplatsernas förtroendemän.

Om man byter bransch är det ändamålsenligt att ansluta sig till den branschens fackförbund/arbetslöshetskassa inom vars tjänste- eller avtalsbransch man arbetar. Då övergången sker inom en månad från den tidigare kassan följer de gamla ackumulerade medlems- och arbetsperioderna med till den nya kassan.

Medlemskap i en företagarkassa förutsätter att den sökande är företagare. För löntagare som blir företagare och företagare som blir löntagare samt deras medlemskap i en arbetslöshetskassa finns särskilda bestämmelser, om vilka närmare på sidan 16.

MEDLEMS- OCH ARBETSVILLKOR

Erhållandet av förmåner som betalas av arbetslöshetskassan förutsätter att personen har uppfyllt medlemsvillkoret och arbetsvillkoret samt betalat medlemsavgift enligt kassans stadgar.

Medlemsvillkor

Medlemsvillkoret i en löntagarkassa uppfylls när personen varit medlem eller försäkrad av kassan under minst de föregående 34 veckorna. Medlems- och arbetsvillkor för företagare utreds på sidan 16.

Arbetsvillkor

Arbetsvillkor för löntagare uppfylls då en person under medlemstiden varit i lönearbete minst 34 kalenderveckor och då arbetstiden för varje kalendervecka varit minst 18 timmar. Arbetet behöver inte ha pågått utan avbrott, eftersom veckor som uppfyller arbetsvillkoret kan insamlas under en granskningsperiod på 28 månader som omedelbart föregår anmälan som arbetslös arbetssökande. Därtill förutsätts att lönen för arbetet varit förenlig med kollektivavtalet. Om branschen saknar kollektivavtal skall lönen för heltidsarbete vara minst 1103 euro i månaden.

Förlängning av granskningsperioden för arbetsvillkoret

Granskningsperioder på 28 månader förlängs om personen av godtagbara skäl varit förhindrad att vara tillgänglig på arbetsmarknaden. Godtagbara skäl är bl.a. sjukdom, värnplikt, studier på heltid, alterneringsledighet, stipendieperiod, födsel och vård av barn under tre år, deltagande i Arbets- och näringsbyråns sysselsättningsfrämjande tjänster eller därmed jämförbara orsaker. Granskningsperioden förlängs med högst sju år.

Arbetsvillkorets giltighet

Arbetsvillkoret gäller inte om en person har varit över sex månader utanför arbetsmarknaden utan godtagbar orsak. Detta gäller såväl löntagare som företagare. Arbetslöshetskassan kan betala förmåner först efter att personen uppfyllt arbetsvillkoret på nytt. Även företagsverksamhet som huvudsyssla i över 18 månader under medlemstiden i en löntagarkassa leder till att arbetsvillkoret upphör att gälla.

Undantag i beräkningen av arbetsvillkoret

Avvikande branscher

Branscher med avvikande arbetstidsarrangemang har egna bestämmelser för uppfyllandet av de veckovisa arbetstidsförutsättningarna. Dylika branscher är exempelvis undervisningsarbete, hemarbete och konstnärligt, skapande eller utövande arbete.

Fyra veckors period

I arbetsvillkoret kan på den sökandes begäran också inkluderas en sådan period av fyra på varandra följande kalenderveckor där den sammanlagda arbetstiden är minst 80 timmar, fördelad mellan varje kalendervecka.

Lönestöd

I fall arbetsgivaren för samma tid erhåller det högsta förhöjda lönestödet beviljat av arbets- och näringsbyrån kan hälften av arbetet inräknas i arbetsvillkoret. Detsamma gäller även arbetsmarknadsstöd och sysselsättningsstöd enligt lagen om offentlig arbetskraftsservice erhållet för samma tid.

Deltids- och delinvalidpension

Om personen har uppfyllt arbets- och medlemskravet innan deltids- eller delinvalidpensionen har börjat fastställs dagpenningen enligt den heltidsinkomst personen hade innan pensionen började, även om arbetsvillkoret skulle uppfyllas under tiden för deltids- eller delinvalidpension.

Delsjukpenning och sänkt sjuklön

I arbetsvillkoret inräknas inte arbete som en person utfört medan han eller hon erhållit delsjukpenning. I arbetsvillkoret inräknas inte heller den tid under vilken personen har erhållit sänkt sjuklön enligt arbets- eller tjänstekollektivavtalet. Däremot förlängs arbetsvillkorets granskningsperiod för denna tid.

Arbetstidsbank

Den arbetstid som överförs till arbetstidsbanken inräknas inte i arbetsvillkoret. Däremot inräknas den tid i arbetsvillkoret då den sökande varit ledig och använt tid som sparats i arbetstidsbanken och erhållit motsvarande lön.

INKOMSTRELATERAD DAGPENNING

Rätt till inkomstrelaterad dagpenning under arbetslöshetstiden

Inkomstrelaterad dagpenning betalas till en i Finland bosatt person som anmält sig som arbetslös arbets-sökande vid arbets- och näringsbyrån och som har uppfyllt arbetslöshetskassans medlems- och arbetsvillkor. Därtill förutsätts att personen är 17–64 år gammal. Även 65–67-åringar kan erhålla inkomstrelaterad dagpenning under permittering.

Dagpenning kan betalas om personen:

- är helt arbetslös
- är permitterad, antingen på hel- eller deltid
- arbetar deltid på arbetsgivarens initiativ
- idkar företagsverksamhet som bisyssla

För att få inkomstrelaterad dagpenning skall en arbetslös person anmäla sig som arbetslös arbetssökande vid arbets- och näringsbyrån senast på den första arbetslöshetsdagen. Anmälan kan inte göras retroaktivt. Det är viktigt att följa arbets- och näringsbyråns anvisningar och datum för anmälan, eftersom inkomstrelaterad dagpenning bara kan betalas för den tid som arbetsansökan är i kraft.

De som har blivit gruppermitterade behöver inte anmäla sig personligen vid arbets- och näringsbyrån. Gruppermittering används om antalet permitterade för viss tid på heltid berör minst 10 anställda. Arbetsgivaren lämnar in ett granskningsmeddelande om permitteringen direkt till arbetslöshetskassan.

Arbets- och näringsbyrån ger arbetslöshetskassan ett för kassan bindande utlåtande om uppfyllandet av arbetssökandens arbetskraftspolitiska förutsättningar. Till dessa förutsättningar hör bland annat frågan om personen är arbetslös och tillgänglig på arbetsmarknaden.

Rätt till inkomstrelaterad dagpenning föreligger inte om en person studerar på heltid eller idkar företagsverksamhet som huvudsyssla. Rätt föreligger heller inte för den tid som han eller hon erhåller:

- lön för uppsägningstid eller motsvarande ersättning eller annan ekonomisk förmån i anslutning till arbetsförhållandets upphörande av arbetsgivaren
- semesterlön
- semesterersättning då heltidsarbete upphör
- sjuk- eller delsjukpenning
- moderskaps-, faderskaps-, föräldra- eller specialvårdpenning
- rehabiliteringspenning, full invalidpension eller fullt rehabiliteringsstöd
- arbetslöshetspension eller avträdelsetöd
- ålderspension, förtida ålderspension eller individuell förtidspension (undantag: pensioner som är förenliga med 8 § 1 mom. i lagen om statens pensioner och som betalas på basis av en lägre pensionsålder än den normala, varvid pensionen dras av från arbetslöshetsförmånen)

Undantag: Om en anställd har erhållit sjukdagpenning under maximal tid och är fortsatt arbetsförmögen eller om arbetsgivaren inte kan erbjuda något arbete som motsvarar personens arbetsförmåga har denne rätt till arbetslöshetsförmån i fall ansökan om invalidpension fått avslag eller är anhängiggjord och sökanden har anmält sig som arbetssökande vid arbets- och näringsbyrån.

Andra begränsningar för erhållande av inkomstrelaterad dagpenning:

Självrisktid

Arbetslöshetsdagpenning betalas för fem dagar i veckan efter att självrisktiden avdragits. Självrisktiden är sju arbetslösa dagar eller en tid som motsvarar sju arbetslösa dagar, under vilka personen har varit arbetslös arbetssökande vid en arbets- och näringsbyrå.

Självrisktiden utsätts alltid då den maximala betalningstiden på 500 dagar börjar. Självriskdagarna behöver inte följa på varandra, men de skall infalla under åtta på varandra följande kalenderveckor.

I självrisktiden kan inte inräknas periodiseringsdagar för semesterersättning, dagar för arbetskraftspolitisk karenstid eller tid då personens arbetstid är över 80 procent av en heltidsanställd persons arbetstid inom branschen.

En kalendervecka kan sammanlagt bestå av högst fem självrisk-, arbetslöshets- och arbetsdagar.

I självrisktiden inräknas självrisktiden för sjukförsäkringens dagpenning och rehabiliteringspenning samt de dagar, för vilka personen har erhållit arbetslöshetsförmån under tiden för sysselsättningsfrämjande tjänster.

Periodisering av semesterersättning

Om en person har outtagen semester då arbetsförhållandet på heltid upphör erhåller han eller hon semesterersättning. Semesterersättning, som erhålls när arbetsförhållandet upphör eller senare, periodiseras enligt den dagslön som uträknats på basis av personens senaste arbetsförhållande. Ingen dagpenning betalas under semesterersättningens periodiseringstid.

Exempel: Personens dagslön är 100 euro. När arbetsförhållandet upphör erhåller han 1500 euro i semesterersättning och 500 euro i semesterpenning. Semesterersättningen periodiseras enligt dagslönen, dvs. $1500 : 100 = 15$. Således erhåller han inte dagpenning under 15 dagar räknat från arbetsförhållandets upphörande.

Användning av arbetstidsbanken vid permittering

I fall en person får penningersättning från arbetstidsbanken inom två månader innan permittering på heltid börjar eller under permitteringen, förhindrar detta utbetalningen av arbetslöshetsförmån för den tid över vilken den betalda penningersättningen periodiseras. Periodiseringen görs på samma sätt som i fråga om semesterersättning.

Karenstider

I fall personen genom sitt handlande själv har orsakat arbetsförhållandets upphörande eller det att inget arbetsavtal ingåtts kan följden bli så kallad karenstid. Beslut om karenstider fattas av arbets- och näringsbyråerna. Rätt till dagpenning föreligger inte under karenstiden. Karenstid utfärdas om personen:

- utan godtagbar orsak har vägrat ta emot arbete eller lämplig utbildning, eller själv bär skulden till att inget arbetsavtal ingås
- under de senaste 6 månaderna varit mindre än 6 veckor tillgänglig på arbetsmarknaden utan godtagbar orsak
- har vägrat att delta i uppgörandet eller genomförandet av en arbets sökningsplan
- har sagt upp sitt arbetsförhållande utan giltig orsak eller själv bär skulden till hävningen av arbetsavtalet

Upprepad vägran att ta emot arbete eller utbildning, eller annat motsvarande förfarande, kan leda till att betalningen av dagpenning upphör. I så fall beviljas dagpenning på nytt först efter att personen har fyllt tre månaders skyldighet att vara i arbete.

Om personen deltar i arbets- och näringsbyråns sysselsättningsfrämjande tjänster, såväl arbetskraftspolitisk vuxenutbildning som frivilliga studier, leder vägran att ta emot arbete inte till karenstid.

Förskottsbetalning

Arbetslöshetsförmåner kan utan beslut betalas i förskott på grundval av ansökan, om arbetslöshetskassan anser det vara ändamålsenligt. Förskottet avgörs alltid från fall till fall och grundar sig på kassans bedömning. En utbetalning i förskott förutsätter att sökanden har lämnat de uppgifter som krävs för ansökan. För förskottsutbetalning ges också en betalningsanmälan och i regel utbetalas ett belopp som motsvarar grunddagpenningen. Förskott kan betalas för högst två månader.

Förskottet kan avdras från den arbetslöshetsförmån som beviljas senare eller så kan det återkrävas. Sökanden får ett egentligt överklagbart beslut först då ärendet behandlas slutgiltigt.

Den inkomstrelaterade dagpenningens belopp

Inkomstrelaterad dagpenning för löntagare uträknas på basis av den stabiliserade lönen för den tid som föregår arbetslösheten, dock minst för den tid som uppfyller arbetsvillkoret. Från löneinkomsten avdras semesterpenning och semesterersättning. Utöver dessa poster görs ett avdrag som motsvarar löntagarens arbetspensions- och arbetslöshetsförsäkringspremier. År 2012 är avdraget 3,94 procent. För personer som utfört säsongartat eller oregelbundet arbete beaktas inkomsterna för de 12 månader som föregår arbetslösheten. Avlönad ledighet som tagits ut från arbetstidsbanken beaktas då dagpenningen fastställs, men överföringar av pengar till arbetstidsbanken eller uttag av pengar från den beaktas inte.

De förmåner som arbetslöshetskassan betalar kan fastställas på tre olika sätt:

Förmån	Grunddel = 31,36 €/dag	Förtjänstdel tills lönen är mer än 105 gånger större än grunddelen = till 3292,80 €	Förtjänstdel för överskjutande del
Inkomstrelaterad dagpenning	grunddagpenning	45 %	20 %
Förhöjd förtjänstdel	grunddagpenning	57,5 %	35 %
Inkomstrelaterad dagpenning med omställnings-skyddet förtjänstdel	grunddagpenning	65 %	37,5 %

När den per månad beräknade lönen omvandlas till dagslön eller tvärtom anses månaden omfatta 21,5 dagar.
→ Se tabellen i slutet av broschyren.

Inkomstrelaterad dagpenning består av grunddelen, förtjänstdelen och barnförhöjningarna

- Grunddelen är lika stor som grunddagpenningen, som fastställs årligen.
- Förtjänstdelen är 45 procent av skillnaden mellan dagslönen och grunddelen. Om månadslönen är mer än 105 gånger högre än grunddagpenningen är förtjänstdelen för den överskjutande delen 20 procent.
- Barnförhöjning kan erhållas för under 18 år gamla barn, dock högst för tre barn.
- Full inkomstrelaterad dagpenning inklusive barnförhöjningar kan vara högst 90 procent av den dagslön som utgör grunden för dagpenningen, dock minst lika stor som grunddagpenningen med barnförhöjningar. Om personen har rätt till förhöjd eller till omställnings-skyddets förtjänstdel kan den fulla dagpenningen med barnförhöjningarna vara högst lika stor som den dagslön som utgör grunden för dagpenningen.

Nytt fastställande av inkomstrelaterad dagpenning och 80-procentigt skydd

Den inkomstrelaterade dagpenningen fastställs på nytt då arbetsvillkoret på 34 kalenderveckor uppfylls. Samtidigt börjar räkningen av maximitiden på 500 dagar på nytt. Dagpenningen fastställs på nytt även om det i den gamla räkningen på 500 dagar skulle finnas obetalda dagar.

När den nya inkomstrelaterade dagpenningen fastställs beaktas lönerna för sådana kalenderveckor då arbetstiden uppgår till minst 18 timmar. Om man till exempel arbetat sammanlagt 18 timmar två

dagar i veckan räknas inkomsten för dessa två dagar som arbetsinkomst för hela veckan.

Den inkomstrelaterade dagpenningen utan barnförhöjningar är minst 80 procent av den tidigare inkomstrelaterade dagpenningen, ifall den maximala betalningstiden på 500 dagar inte har förbrukats före det nya fastställandet.

Förhöjd inkomstrelaterad dagpenning

En person kan erhålla förhöjd förtjänstdel till inkomstrelaterad dagpenning under följande förutsättningar:

Situation 1. Arbets sökanden har arbetat sammanlagt minst tre år innan rätten till arbetslöshetsdagpenning börjar. Då kan personen erhålla förhöjd inkomstrelaterad dagpenning under högst 20 dagar när arbetslösheten börjar. Om en person som ansöker om inkomstrelaterad dagpenning för första gången har rätt till förhöjd dagpenning på basis av situation 3 (se nedan) har han eller hon inte rätt till förhöjd dagpenning enligt föreliggande situation 1.

Situation 2. Personen deltar i arbets- och näringsbyråns sysselsättningsfrämjande tjänster, vilket skall ingå i sysselsättningsplanen eller ersättande plan. Förhöjd inkomstrelaterad dagpenning kan erhållas under tiden för tjänsten, men högst 200 dagar. Om personen deltar i två tjänster med högst sju kalenderdagers mellanrum kan den förhöjda inkomstrelaterade dagpenningen erhållas även för tiden mellan tjänsterna.

Situation 3. Arbetsförhållandet uppsades p.g.a. ekonomiska eller produktionsmässiga orsaker eller av personen själv efter att permitteringen pågått oavbrutet i minst 200 dagar. Dessutom har sökanden minst 20 år pensionsförsäkrad arbetstid och han eller hon har varit medlem i en arbetslöshetskassa i minst fem år. Då kan den förhöjda inkomstrelaterade dagpenningen betalas ut under högst 100 dagar.

Närmare om sysselsättningsfrämjande tjänster på sidorna 12–13.

Den förhöjda förtjänstdelens belopp

Beloppet för den förhöjda förtjänstdelen till inkomstrelaterad dagpenning är 57,5 procent av skillnaden mellan dagslönen och grunddelen. Om månadslönen är mer än 105 gånger större än grunddagpenningen är förtjänstdelen för den överstigande delen 35 procent.

Inkomstrelaterad dagpenning med förhöjd förtjänstdel och barnförhöjningar kan vara högst lika stor som den lön som utgör grunden för dagpenningen.

Omställningsskyddets förtjänstdel

Omställningsskyddets förtjänstdel kan betalas till en arbetssökande som omfattas av omställningsskydd.

Omställningsskyddets förtjänstdel kan betalas under tiden sysselsättningsfrämjande tjänst som antecknats i sysselsättningsplanen eller ersättande plan. Dylåka tjänster är arbetskraftspolitisk vuxenutbildning, frivilliga studier, arbetsprövning på arbetsplats, arbetslivstråning, integrationsåtgärder, arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte samt arbets- och utbildningsprövning. Om personen deltar i två tjänster med högst sju kalenderdagers mellanrum kan omställningsskyddets förtjänstdel erhållas även för tiden mellan tjänsterna. Närmare om sysselsättningsfrämjande tjänster på sidorna 12–13.

Förutsättningar för utarbetande av en sysselsättningsplan eller ersättande plan

- arbetstagarens anställningsförhållande har sagts upp på grund av ekonomiska eller produktionstekniska orsaker och arbetstagaren har en arbetshistoria på sammanlagt minst tre (3) år hos samma arbetsgivare eller olika arbetsgivare eller
- arbetstagaren har stått i anställningsförhållande för viss tid till samma arbetsgivare utan avbrott i minst tre (3) år eller
- arbetstagaren har stått i anställningsförhållanden för viss tid till samma arbetsgivare i sammanlagt minst 36 månader under de senaste 42 månaderna eller
- arbetstagarens anställningsförhållande har upphört på grund av att arbetsavtalet gällde för viss tid och arbetstagaren har en arbetshistoria hos samma eller olika arbetsgivare på sammanlagt minst fem (5) år under de sju (7) år som föregår upphörandet av anställningsförhållandet eller
- arbetstagaren permitteras för minst 180 dagar och har, när han eller hon får meddelandet om permittering, en arbetshistoria på sammanlagt minst tre (3) år eller
- arbetstagaren har varit permitterad utan avbrott för minst 180 dagar och har en arbetshistoria på sammanlagt minst tre (3) år eller
- en permitterad arbetstagare har sagt upp sitt arbetsavtal sedan permitteringen varat oavbrutet i minst 200 dagar och arbetstagaren har en arbetshistoria på sammanlagt minst tre (3) år.

Förutsättningar för att erhålla omställningsskyddets förtjänstdel

- Arbetssökanden har en giltig sysselsättningsplan eller ersättande plan.
- Arbetssökanden har varit medlem i arbetslöshetskassan i minst 34 veckor och under denna tid uppfyllt arbetsvillkoret för löntagare: 34 kalenderveckors arbete under de senaste 28 månaderna.

Belopp och längd för omställningsskyddets förtjänstdel

Förtjänstdelen för omställningsskyddets förtjänstdel är 65 procent av skillnaden mellan dagslönen och grunddelen. Om månadslönen är mer än 105 gånger större än grunddagpenningen är omställningsskyddets förtjänstdel för den överskjutande delen 37,5 procent.

Omställningsskyddets förtjänstdel betalas för högst 200 dagar.

Omställningsskyddets förtjänstdel betalas inte om sökanden

- erhåller dagpenning för tilläggsdagar efter 500 dagar
- är företagare i huvudsyssla.

Maximal betalningstid

Inkomstrelaterad dagpenning betalas för fem dagar i veckan. Inkomstrelaterad dagpenning kan betalas för högst 500 arbetslöshetsdagar. Maximitiden nollas alltid då arbetsvillkoret på 34 kalenderveckor uppfylls.

Om arbetslösheten fortsätter efter att maximitiden på 500 dagar uppfyllts kan personen söka arbetsmarknadsstöd hos Folkpensionsanstalten. Då betalas arbetsmarknadsstöd för 180 dagar utan behovsprövning.

För att erhålla en ny 500-dagarsperiod av inkomstrelaterad dagpenning skall personen ha ett arbete som uppfyller arbetsvillkoret på 34 kalenderveckor. I arbetsvillkoret kan också ingå arbetsveckor för den föregående 500-dagarsbetalningstiden, förutsatt att dessa veckor inte har beaktats i det gamla arbetsvillkoret.

Rätt till tilläggsdagar

Arbetslöshetsdagpenning kan också betalas efter maximitiden på 500 dagar i form av så kallade tilläggsdagar om personen uppfyller följande förutsättningar:

- Om en före eller år 1949 född person fyller 57 år innan han eller hon förbrukat maximitiden på 500 dagar kan han eller hon utöver dessa 500 dagar erhålla inkomstrelaterad dagpenning till slutet av den kalendermånad då han eller hon fyller 60 år. Därefter kan han eller hon söka arbetslöshetspension. Arbetslöshetskassan skriver ut intyget som behövs för sökande av arbetslöshetspension.
- Om personen är född år 1950–1954 och fyller 59 år innan maximitiden på 500 dagar har förbrukats kan han eller hon erhålla inkomstrelaterad dagpenning till slutet av den kalendermånad då han eller hon fyller 65 år. Därtill förutsätts att personen varit i arbete minst fem år under de senaste 20 åren.
- Om personen är född år 1955 eller senare och fyller 60 år innan maximitiden på 500 dagar har förbrukats kan han eller hon erhålla inkomstrelaterad dagpenning till slutet av den kalendermånad då han eller hon fyller 65 år. Därtill förutsätts att personen varit i arbete minst fem år under de senaste 20 åren.

JÄMKAD INKOMSTRELATERAD DAGPENNING

Om en person är delvis sysselsatt kan arbetslöshetsdagpenning betalas så att den erhållna arbetsinkomsten beaktas och personen erhåller jämkad arbetslöshetsdagpenning.

Jämkad arbetslöshetsdagpenning kan betalas till en person,

- som är i deltidsarbete på arbetsgivarens initiativ
- vars dagliga eller veckovisa arbetstid har förkortats på grund av permittering
- som har tagit emot ett heltidsarbete som pågår högst två veckor
- som har inkomster från bisyssla som företagare eller eget arbete

Jämkad arbetslöshetspension kan betalas då arbetstiden är högst 80 % av den maximala arbetstiden för heltidsarbete som tillämpas inom branschen. I fråga om permitterade granskas den förkortade arbetsdagen eller arbetsveckan per kalendervecka. I fråga om personer som är i deltidsarbete eller har ett arbete som pågår under två veckor granskas arbetstiden antingen i perioder om fyra kalenderveckor eller i en månad.

Heltidsarbete som pågår över två veckor omfattas inte av jämkningen. Då betalas full inkomstrelaterad arbetslöshetsdagpenning för arbetslöshetsdagar under betalningsperioden om det inte finns andra hinder för utbetalningen.

I jämkningens arbetstidsgranskning beaktas både den tid som finns sparad i arbetstidsbanken och den tid som betraktas som avlönad ledighet.

Beloppet för jämkad inkomstrelaterad dagpenning

Vid betalningen av jämkad inkomstrelaterad dagpenning avdras 50 procent av den under jämkningsperioden intjänade lönen från full inkomstrelaterad dagpenning. Även inkomst överförd till arbetstidsbanken eller uttagen från denna beaktas i jämkningen.

Jämkad dagpenning och förvärvsinkomst kan sammanlagt vara högst 90 % av den lön som utgör grunden för dagpenningen. Vid betalningen av förhöjd förtjänstdel eller omställningsskyddets förtjänstdel kan den jämkade inkomstrelaterade dagpenningen och förvärvsinkomsterna sammanlagt vara högst lika stora som den lön som utgör grunden för dagpenningen.

Sökande och utbetalning av jämkad inkomstrelaterad dagpenning

Jämkad inkomstrelaterad dagpenning söks antingen i perioder om fyra kalenderveckor eller i en månad. Den använda perioden bestäms enligt lönebetalningsperioden. Ett löneintyg över de inkomster som förtjänats under den tid som motsvarar ansökningstiden skall alltid fogas till ansökan.

När man söker jämkad inkomstrelaterad dagpenning för första gången är det skäl att också bifoga arbetsavtalet, ur vilket arbetsförhållandets centrala villkor framgår.

Jämkad inkomstrelaterad dagpenning betalas för varje dag under jämningsperioden (5 dagar/vecka), med undantag för dagar då personen inte har rätt till förmånen. Dyliga dagar är till exempel över två veckor långt heltidsarbete som ingår i perioden eller självrisktiden. Då erhåller personen jämkad inkomstrelaterad dagpenning för den tid som berättigar till dagpenning genom att inkomsten för de dagar som omfattas av jämkningen ändras till månadsinkomst.

Arbetsansökan skall hållas i kraft vid arbets- och näringsbyrån när man är i deltid- eller kortvarigt arbete. Vid betalningen av jämkad inkomstrelaterad dagpenning beaktas också arbetsinkomster för den tid då arbetsansökan inte varit i kraft. Dagpenning betalas dock endast för de dagar då arbetsansökan är i kraft.

Utbetalda jämkade inkomstrelaterade dagpenningdagar förbrukar maximitiden för inkomstrelaterad dagpenning på 500 dagar på följande sätt:

- Om den inkomstrelaterade dagpenningen för en helt arbetslös person är 50 euro och han eller hon erhåller 200 euro i månaden i jämkad inkomstrelaterad dagpenning, förbrukas 4 dagar ($200:50=4$) av maximitiden på 500 dagar.
- **Undantag:** Jämkad förhöjd förtjänstdel och omställningsskyddets förtjänstdel förbrukar den förhöjda förtjänstdelens och omställningsskyddets förtjänstdelens maximala betalningstid under varje betald dag oberoende av den betalda förmånens belopp

Uppfyllande av nytt arbetsvillkor

Då den sökande erhåller jämkad inkomstrelaterad dagpenning under deltidarbete upparbetas arbetsvillkoret för varje kalendervecka då man arbetat minst 18 timmar. De veckor som inräknats i arbetsvillkoret beaktas i fastställandet av dagpenningen.

Utbetalning av dagpenning till personer med förkortad arbetsvecka

Om personens arbetstid har förkortats på grund av permittering med en eller flera dagar erhåller han arbetslöshetsförmån utan jämkning för de arbetslösa dagarna. Tillvägagångssättet gäller endast permitterade personer med förkortad arbetsvecka och inga andra personer med ofullständig arbetstid.

SYSSELSÄTTNINGSFRÄMJANDE TJÄNSTER

Arbets- och näringsbyrån kan hänvisa den arbetssökande till sysselsättningsfrämjande tjänster. Under tiden för dessa utbetalas arbetslöshetsförmån.

Sysselsättningsfrämjande tjänster är:

- Arbetskraftspolitisk vuxenutbildning
- Frivilliga studier
- Arbetsprövning på arbetsplats
- Arbetslivsträning
- Arbetspraktik
- Arbets- och utbildningsprövning
- Koordinerade integrationsåtgärder för invandrare
- Arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte

Den som deltar i sysselsättningsfrämjande tjänster erhåller den arbetslöshetsförmån som han eller hon skulle ha rätt till som arbetslös. Arbetslöshetsförmån kan betalas endast för den period, då personen är arbetslös arbetssökande vid en arbets- och näringsbyrå. Arbetslöshetsförmån betalas under tiden för sysselsättningsfrämjande tjänster oavsett karenstid. Självrisktiden förbrukas också under tiden för sysselsättningsfrämjande tjänster, dvs. förmånen betalas oavsett självrisktiden.

Personen har inte rätt till arbetslöshetsförmån om han eller hon är sysselsatt på heltid sedan mer än två veckors tid. Maximala utbetalningstiden för arbetslöshetsdagpenning förbrukas, dvs. de 500 dagarna räknas även under perioden för sysselsättningsfrämjande tjänster.

Arbetslöshetsförmån utbetalas ej för dagar då personen varit frånvarande om inte orsaken till frånvaron är arbetsoförmåga, sjuka barn under 10 år (frånvaro i högst fyra dagar), arbetsintervju eller jämförbar orsak kopplad till sysselsättning.

- **Undantag:** Under arbetskraftspolitisk vuxenutbildning och frivilliga studier betalas arbetslöshetsförmån även för dagar då personen varit frånvarande.

Arbets- och näringsbyrån lämnar in ett utlåtande till arbetslöshetskassan, i vilket omtalas vilka tjänster eller åtgärder den arbetssökande deltar i. Kassan betalar sökanden arbetslöshetsförmån på basis av arbets- och näringsbyråns utlåtande.

Tilläggsinformation om tjänster, hur man ansöker om dem och om utbildningsmöjligheter fås från arbets- och näringsbyrån.

För arbetskraftspolitisk vuxenutbildning gäller särskilda bestämmelser

Arbetssökande som deltar i arbets- och näringsbyråns arbetskraftspolitiska vuxenutbildning kan erhålla arbetslöshetsförmån, även om han eller hon anses idka företagsverksamhet som huvudsyssla eller även om han eller hon inte är arbetslös eller permitterad, om han eller hon riskerar att bli arbetslös. Arbetslöshetsförmån utbetalas på följande vis:

- Person som idkar företagsverksamhet som huvudsyssla erhåller den inkomstrelaterade dagpenningens grunddel, men inte förtjänstdelen.
- Förvärvsarbetande som riskerar att bli arbetslös erhåller dagpenning med förtjänstdelen.
- Förvärvsarbetande som inte riskerar att bli arbetslös erhåller inte arbetslöshetsförmån.

Utöver arbetslöshetsförmån betalas även ersättning för uppehälle under perioden för arbetskraftspolitisk vuxenutbildning. Ersättning för uppehälle betalas för fem dagar i veckan och den betalas under hela utbildningstiden med undantag av semesterperioderna.

Den som deltar i utbildning utomlands erhåller i ersättning för uppehälle hälften av statens tjänstemäns dagpenning under sju dagar i veckan.

En studerande som deltar i utbildning anordnad av Nordkalottens utbildningsstiftelse (NORD) har gratis logi och erhåller i ersättning för uppehälle 16,82 euro per dag.

ERSÄTTNING FÖR UPPEHÄLLE

Under tiden för de flesta sysselsättningsfrämjande tjänster betalas utöver arbetslöshetsförmån ersättning för uppehälle.

Ersättningen för uppehälle är 9 euro per dag. Förhöjd ersättning för uppehälle är 18 euro per dag. Förhöjd ersättning för uppehälle kan betalas, då personen deltar i sysselsättningsfrämjande tjänst utanför sin pendlingsregion eller när deltagande i tjänst som anordnas utanför hans eller hennes hemkommun förorsakar logikostnader. Ersättning för uppehälle är skattefri inkomst.

Ersättning för uppehålle (9 euro) och förhöjd ersättning för uppehålle (18 euro) kan betalas ut under tiden för följande sysselsättningsfrämjande tjänster:

- arbetskraftspolitisk vuxenutbildning
- frivilliga studier
- arbetsprövning på arbetsplats
- arbetspraktik
- arbetslivsträning
- integrationsåtgärder.

Ersättning för uppehålle betalas för de dagar då personen faktiskt deltagit i tjänsterna. Under arbetskraftspolitisk vuxenutbildning och frivilliga studier betalas ersättning för uppehålle ut även för dagar då personen varit frånvarande, men i varje fall inte för utbildningens semestertid.

Även under arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte betalas ersättning för uppehålle, men inte förhöjd. Under arbets- och utbildningsprövning betalas ersättning för uppehålle över huvud taget inte.

Därutöver betalas ersättning för uppehålle ut till deltagare av arbetssökningsträningstjänst som genomförs som grupp-tjänst under minst 5 och högst 20 dagar. Sådan arbetssökningsträningstjänst är dock ingen sysselsättningsfrämjande tjänst, utan hör till arbets- och näringsbyråns övriga tjänster.

ALTERNERINGSERSÄTTNING

Alterneringsledighet är ett arrangemang där en person som varit sysselsatt på heltid tar ut alterneringsledighet enligt ett avtal med arbetsgivaren och där arbetsgivaren för denna tid anställer en person som varit arbetslös arbetssökande vid arbets- och näringsbyrån.

Förutsättningen för erhållandet av alterneringsersättning är att den person som blir alterneringsledig har pensionsförsäkrad arbetstid i minst tio år innan alterneringsledigheten börjar och att arbetsförhållandet till samma arbetsgivare pågått i minst 13 månader utan avbrott innan alterneringsledigheten börjar.

I denna 13 månaders tidsperiod kan ingå oavlönad frånvaro för sammanlagt högst 30 dagar. Frånvaro på grund av sjukdom eller olycksfall jämföras med arbetsnärvaro.

En person som varit alterneringsledig kan ta ut ny alterneringsledighet efter att ha varit i arbete i fem år däremellan..

Rätt till alterneringsersättning föreligger inte om personen bl.a.

- erhåller lön av sin arbetsgivare
- har ett över två veckor långt arbetsförhållande på heltid till en annan arbetsgivare
- idkar företagsverksamhet som huvudsyssla
- erhåller rehabiliteringspenning eller ersättning för inkomstbortfall på basis av rehabiliteringsbestämmelser
- erhåller dagpenning eller pension på basis av full invaliditet
- erhåller moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning eller specialvårdpenning eller har beviljats ledighet på grund av graviditet, födsel eller vård av barn.

Alterneringsersättningens belopp

Alterneringsersättningens fulla belopp är 70 procent av den inkomstrelaterade dagpenning som personen skulle ha rätt till i fall han eller hon blev arbetslös. I alterneringsersättningen ingår inte barnförhöjningar och de beaktas inte heller när ersättningens belopp uträknas. Vid beräkningen av den inkomstrelaterade dagpenning som utgör grunden för alterneringsersättningen beaktas löneinkomsterna under minst de 52 veckor som föregår alterneringsledigheten.

Alterneringersättningen är 80 procent av dagpenningen om den alterneringslediga har en pensionsförsäkrad arbetshistoria på minst 25 år innan alterneringsledigheten börjar.

Inkomster som betalats av den egna arbetsgivaren under alterneringsledigheten förhindrar utbetalningen av alterneringsersättning. Andra inkomster inverkar så att alterneringsersättningens belopp uträknas på basis av jämkad inkomstrelaterad dagpenning. Ingen rätt till alterneringsledighet föreligger för heltidsarbete som pågår över två veckor.

Från alterneringsersättningen avdras lagstadgade förmåner (t.ex. hemvårdsstöd för vård av barn) på samma sätt som från inkomstrelaterad dagpenning.

Längd Alterneringsledigheten skall pågå utan avbrott i minst 90 kalenderdagar och får sammanlagt inte pågå längre än 359 kalenderdagar. Alterneringsledigheten kan indelas i minst 90 dagar långa perioder. Överenskommelse om periodisering skall ingå i alterneringsledighetsavtalet innan ledigheten börjar. Man kan avtala om en förlängning av alterneringsledigheten också medan man är alterneringsledig, men det skall göras 2 månader innan alterneringsledigheten slutar. Arbets- och näringsbyrå ger ett bindande utlåtande om periodiseringen och förlängningen av alterneringsledigheten.

I fall den alterneringsledige under ledigheten tillfälligt återvänder till arbetet hos den egna arbetsgivaren, förbrukas alterneringsledighetsdagar under denna tid. Alterneringsledigheten skall tas ut i sin helhet inom två år från att den inletts.

Det går att ansöka om alterneringsersättning i förskott. Då kan den sökande samtidigt kontrollera att han eller hon uppfyller villkoren för att erhålla förmån.

ANDRA SOCIALA FÖRMÅNERS INVERKAN

Andra sociala förmåner kan inverka på de förmåner som arbetslöshetskassan betalar. En del förmåner förhindrar, en del avdras till fullt belopp och en del har ingen inverkan på de förmåner som kassan betalar. Beslut om erhållande av andra sociala förmåner skall alltid fogas till ansökan.

- Hindrande förmåner är bl.a. flera pensionsformer, sjuk- eller delsjukpenning, moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning eller rehabiliteringspenning.
- Förmåner som minskar arbetslöshetsförmånen är bl.a. delinvalidpension, avträdelsepension eller pensioner som är förenliga med 8 § 1 mom. i lagen om statens pensioner och som betalas på basis av en lägre pensionsålder än den normala.
- Hemvårdsstöd för vård av under 3-åriga barn är också en förmån som minskar arbetslöshetsförmånen och det är en familjespecifik förmån:
 - Om den förvärvsarbetande maken/makan erhåller hemvårdsstöd avdras förmånen från den arbetslösa makans/makens arbetslöshetsförmån.
 - Om båda föräldrarna är arbetslösa avdras stödet från den som erhåller stödet.
 - Hemvårdsstöd som den ena föräldern erhåller avdras inte från den andra förälderns arbetslöshetsförmån om föräldern själv sköter barnet och därför inte är tillgänglig på arbetsmarknaden.
- Erhållandet eller betalningen av arbetslöshetsdagpenning påverkas inte av bl.a. barnbidrag, bostadsstöd, utkomststöd eller handikappsbidrag. Inte heller familjepension, menersättning enligt lagen om olycksfallsförsäkring, militärunderstöd eller livränta och tilläggsränta enligt lagen om skada i militärtjänst inverkar på betalningen av arbetslöshetsförmån.
- Varje förmånsdag som betalas till nedsatt belopp förbrukar maximitiden med en dag.

Närmare information om olika förmånens inverkan får du från arbetslöshetskassorna eller på kassornas gemensamma webbplats om utkomstskydd för arbetslösa www.tyj.fi

FÖRETAGARENS ARBETSLÖSHETSSKYDD

En arbetslös person skall anmäla idkande eller inledande av företagsverksamhet till arbets- och näringsbyrån. Arbets- och näringsbyrån avgör huruvida företagsverksamheten skall betraktas som huvud- eller bisyssla. Även arbetslöshetskassan skall meddelas om företagsverksamhet. En person som idkar företagsverksamhet som huvudsyssla kan ansluta sig till en företagarkassa eller bevara sitt medlemskap i löntagarkassan i högst 18 månader.

Vem räknas som företagare

Enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa betraktas en person som företagare om han eller hon för sin huvudsyssla är skyldig att teckna FöPL- eller LFöPL-försäkring.

Som företagare betraktas även en i företaget arbetande delägare till företaget som omfattas av annan lagstadgad pensionsförsäkring,

- om personen arbetar i ledande ställning och själv äger minst 15 % eller om personens familj eller personen tillsammans med familjemedlemmarna äger minst 30 % av bolaget; eller
- om personen, dennes familj eller de tillsammans äger minst 50 % av bolaget

En person anses vara i ledande ställning om han eller hon är verkställande direktör, styrelseordförande eller ordinarie styrelseledamot. Familjemedlemmar är make/maka, sambo, barn och egna föräldrar som bor i samma hushåll.

Företagsverksamhet som bisyssla

Företagsverksamhet som bisyssla ställer inga begränsningar för medlemskap i en löntagarkassa. Inkomsterna från företagsverksamhet som bisyssla beaktas vid betalningen av inkomstrelaterad dagpenning som inkomst som skall jämkas. I fall företagsverksamheten som bisyssla har pågått under en längre tid intygas inkomsterna från företagsverksamheten med det senast fastställda skattebeslutet när man söker arbetslöshetsförmåner.

Företagsverksamhet som huvudsyssla

En person som idkar företagsverksamhet som huvudsyssla eller som förtjänar sitt uppehälle genom eget arbete kan inte ansluta sig till en löntagarkassa utan skall ansluta sig till en företagarkassa om han eller hon vill försäkra sig med tanke på eventuell arbetslöshet.

En medlem av en löntagarkassa som inlett företagsverksamhet som huvudsyssla kan dock bevara sitt medlemskap i löntagarkassan under det så kallade efterskyddet, dvs. under 18 månader. Om en medlem av en löntagarkassa å andra sidan ansluter sig till en företagarkassa inom en månad efter inledandet av företagsverksamheten överförs sex månader av hans eller hennes medlems- och arbetsvillkor till företagarkassan.

Om Arbetskraftsmyndigheterna ansett att personen idkar företagsverksamhet som huvudsyssla har han eller hon inte rätt till arbetslöshetsskydd innan företaget bevisligen lagts ned eller om avbrottet i företagsverksamheten pågått minst fyra månader utan avbrott.

Fyra månaders väntetid krävs inte om:

- Personen bör betraktas som en företagare som kan jämföras med en löntagare (arbetar huvudsakligen för en uppdragsgivare).
- Företagsverksamheten på grund av naturförhållanden bör betraktas som säsongartad.
- Personens huvudsakliga sysselsättning varit tillfällig (har arbetat i ett företag som ägs av en familjemedlem i högst sex månader).
- Personens arbete har upphört på grund av att produktionsinriktningen lagts ner eller av någon motsvarande orsak.
- Personens arbete har upphört på grund av att förutsättningarna för företagsverksamhet har försämrats på ett bestående sätt och inkomsten från företagsverksamheten fortsätter att vara mindre än existensminimum.

- Försämringen av företagets ekonomiska situation framgår av handlingar som beskriver företagets ekonomiska situation.
- Rätt till utkomstskydd för arbetslösa uppstår om det av handlingarna framgår att arbetet i företaget har minskat till den grad att inkomsten av företagsverksamheten ej övergår den inkomst som enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa visar att företagsverksamheten är av väsentlig omfattning.
- Minimisats för FöPL-försäkrades del 710 euro i månaden och för LföPL-försäkrades del 400 euro i månaden. Företagets ekonomiska situation granskas under minst en tvåårsperiod.

Inkomstrelaterad dagpenning från en företagarkassa

En medlem i en företagarkassa har rätt till inkomstrelaterad dagpenning om han eller hon har varit försäkrad minst 18 månader och om han eller hon under försäkringsperioden har uppfyllt arbetsvillkor för företagare. Arbetsvillkoret uppfylls om personen under granskningsperioden på 48 månader verkat minst 18 månader som företagare så att företagsverksamheten varit betydande till sin omfattning.

Företagsverksamheten är betydande för den tid då företagaren har pensionsförsäkrat sig för en årlig inkomst på minst 8520 euro. I arbetsvillkoret inräknas arbetsperioder om minst fyra månader. Varje arbetsperiod kan endast inräknas i arbetsvillkoret en gång.

Inkomstrelaterad dagpenning för företagare bildas av en grunddel som är lika stor som grunddagpenningen, en förtjänstdel och eventuella barnförhöjningar.

Förtjänstdelens belopp fastställs enligt den arbetsinkomst som företagaren angett som grund för sin arbetslöshetsförsäkring. Arbetsinkomsten får vara högst lika stor som företagarens FöPL- eller LFöPL-arbetsinkomst eller ArPL-lön.

Inkomstrelaterad dagpenning för företagare betalas för högst 500 dagar. Företagare har inte rätt till dagpenning för tilläggsdagar såsom löntagare.

Efterskydd

Syftet med löntagarens och företagarens efterskydd är att underlätta övergången från löntagare till företagare eller från företagare till löntagare. När personen går över från en löntagarkassa till att bli medlem i en företagarkassa – eller från en företagarkassa till att bli medlem i en löntagarkassa – bevaras medlemskapet sammanhängande i en månad.

Efterskyddsperioden efter kassabytet är densamma som perioden under vilken arbetsvillkor för löntagare/företagare skulle ha uppfyllts i den nya arbetslöshetskassan.

Om personen fortsätter att vara arbetslös under efterskyddsperioden utbetalas dagpenningen på samma sätt som om den hade betalats av föregående kassa – till dess att arbetsvillkoret uppfylls i den nya kassan. Efterskyddet gäller i följande fall:

Situation 1:

- En person som uppfyllt arbetsvillkoret för löntagare börjar ägna sig åt företagsverksamhet och går över till en företagarkassa. Han eller hon får rätt till efterskydd för perioden från det att han inledde företagsverksamheten.
- Personen blir arbetslös innan han eller hon har uppfyllt arbetsvillkoret för företagare.
- Personen har rätt till den arbetslöshetsdagpenning som han eller hon skulle ha erhållit vid fortsatt medlemskap i en löntagarkassa.

Situation 2:

- En person som uppfyllt arbetsvillkoret för företagare börjar arbeta som löntagare och går över till en löntagarkassa. Han eller hon får rätt till efterskydd.
- Personen blir arbetslös innan han eller hon har uppfyllt arbetsvillkoret för löntagare.

- Personen har rätt till den arbetslöshetsdagpenning som han eller hon skulle ha erhållit vid fortsatt medlemskap i en företagarkassa.

Arbetslöshetsdagpenning beviljas och betalas ut av den arbetslöshetskassa, i vilken personen är medlem.

Efterskyddsperioden gäller på samma sätt personer som bevarat sitt medlemskap i en löntagarkassa som personer som gått över till en företagarkassa.

Om en medlem i en företagarkassa blir medlem i en löntagarkassa inom en månad från det att han eller hon börjat lönearbeta och gått ur en företagarkassa kan han eller hon medföra medlems- och arbetsvillkor till löntagarkassan för högst 10 veckor.

Närmare information om arbetslöshetsskyddet för företagare finns på företagarkassornas hemsidor:

Yrkesutövarnas och företagarnas arbetslöshetskassa: www.ayt.fi

Företagarnas Arbetslöshetskassa i Finland: www.syt.fi

SÖKANDE AV FÖRMÅNER

De förmåner som arbetslöshetskassan betalar skall sökas senast inom tre månader från det att rätten till dem uppstått. Ansökningsblanketter får man på arbets- och näringsbyråer, den egna arbetslöshetskassan samt på webbadressen www.tyj.fi - Blanketter eller från portalen Suomi.fi på adressen <http://suomi.fi> – E-tjänster och blanketter. Det är också möjligt att lämna elektronisk ansökan i de flesta av arbetslöshetskassor.

Ansökan skall ifyllas omsorgsfullt och alla nödvändiga handlingar skall bifogas. Ansökan med bilagor skickas till den egna arbetslöshetskassan. Kontaktuppgifterna till din egen arbetslöshetskassa hittar du i slutet av denna broschyr.

Nödvändiga bilagor är bland annat:

- Löneintyg av arbetsgivaren för minst den tid som uppfyller arbetsvillkoret, gärna för innevarande och föregående kalenderår. Ur löneintyget bör specificerat framgå semesterpenningar och -ersättningar samt eventuella andra betalda poster såsom engångsersättningar och resultatlöner, oavlönade perioder och orsakerna till dem.
- Kopia av uppsägningsmeddelandet eller permitteringsmeddelandet.
- Kopia av arbetsavtalet vid behov.
- Arbetslöshetskassan får uppgifterna om förskottsinnehållning direkt från skattemyndigheten, men om den sökande har ett graderat skattekort eller ändringsskatte kort skall originalet fogas till ansökan.
- Beslut om beviljande av social förmån, om den sökande erhåller till exempel pension, sjuk-, moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning eller hemvårdsstöd.
- Utredning om samboende, om man söker barnförhöjning för makes/makas eller sambos barn.
- Utredning om löne- och andra inkomster under ansökningsperioden.
- Kopior av betalda medlemsavgiftsverifikat vid behov.

Inkomstrelaterad dagpenning söks alltid i efterhand i perioder om fyra veckor eller en månad. Den första ansökan kan med iakttagande av kassans anvisningar skickas efter att arbetslösheten pågått i två till tre veckor.

För alterneringsersättning och utbildningsstöd räcker det med en ansökan med vilken förmånen beviljas för hela ersättningstiden. Alterneringsstöd kan ansökas i förskott.

På grund av branschvisa skillnader eller andra orsaker kan kassorna också behöva andra bilagor och utredningar. En bristfälligt ifylld ansökan och saknade bilagor förlänger handläggningen.

Enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa har arbetslöshetskassan rätt att erhålla uppgifter av arbetsgivaren och i lagen nämnda myndigheter i ärenden i anslutning till erhållandet och betalningen av förmåner.

Överklagbart beslut och sökande av ändring

När den första ansökan har behandlats sänder arbetslöshetskassan ett beslut om betalningsgrunderna för förmånen, en betalningsanmälan och en blankett för fortsatt ansökan för inkomstrelaterad dagpenning. Besluten om förmåner delges alltid skriftligt.

I fall den sökande är missnöjd med beslutet kan han eller hon överklaga det i enlighet med besväransvisningen som fogats till beslutet inom 30 dagar hos besvärnämnden för utkomstskyddsärenden. Nämndens beslut kan i sin tur överklagas hos försäkringsdomstolen.

Återkrav av förmåner

I fall förmåner har betalats utan grund eller till ett för stort belopp rättas besluten och de förmåner som betalats utan grund återkrävs.

Om uppgifter som inverkar på erhållandet av en förmån har utelämnats vid ansökan av förmånen såsom anställningstid, företagsverksamhet eller sociala förmåner, gör sig personen skyldig till en utkomstskyddsförseelse. Utöver återkravet av förmånen kan personen få en anmärkning, varning eller i sista hand fråntas medlemskapet i kassan. Därtill skall arbetslöshetskassan anmäla alla aviktliga oegentligheter i anslutning till sökande av förmåner till polisen.

Förskottsinnehållning på arbetslöshetskassans förmåner

Arbetslöshetskassorna får uppgifterna om sina medlemmars förskottsinnehållning direkt från skattemyndigheten. Om förmånstagaren ansöker om ändring av innehållningsprocenten lämnas ändringsskattekortet in till arbetslöshetskassan i original. Förskottsinnehållningsprocent som erhållits för löneinkomst ändras på följande sätt:

Förmån	Innehållningsprocenten för lön ändras	Minst
inkomstrelaterad dagpenning	+ 2 procentenheter	20 %
förhöjda förmåner: förhöjd förtjänstdel och omställningsskyddets förtjänstdel	+ 4 procentenheter	20 %
alterneringsersättning	- 3 procentenheter	

Utbetalning av arbetslöshetsförmån till socialbyrå, Folkpensionsanstalten eller utsökningsmyndigheten

- Utkomststöd som betalats i förskott kan på socialbyråns begäran uppbäras på arbetslöshetsförmånerna.
- Folkpensionsanstalten kan uppbära barntillägg, ifall det finns obetalda underhållsavgifter.
- Inkomstrelaterad dagpenning utgör utmättningsbar inkomst.

BERÄKNING AV INKOMSTRELATERAD DAGPENNING

Inkomstrelaterad dagpenning består av grunddelen, förtjänstdelen och barnförhöjningarna

- Grunddelen är lika stor som grunddagpenningen. Grunddagpenningen är 31,36 € år 2012. Grunddagpenningens belopp justeras årligen enligt folkpensionsindexet.
- Barnförhöjningarna år 2012 är 5,06 € för ett barn, 7,43 € för två barn och 9,58 € för tre eller flera barn.
- Dagpenningen kan uppgå till högst 90 procent av dagslönen men skall vara minst lika stor som grunddagpenningen med barnförhöjningar. Om dagpenningen betalas ut med förhöjd förtjänstdel eller omställningsskyddets förtjänstdel kan dagpenningen vara högst 100 procent av dagslönen.

Förtjänstdelar

- Förtjänstdelen är 45 procent av skillnaden mellan dagslönen och grunddelen. Om månadslönen är mer än 105 gånger större än grunddagpenningen = 3292,80 €, är förtjänstdelen för den överskjutande delen 20 procent.
- Den förhöjda förtjänstdelen är 57,5 procent av skillnaden mellan dagslönen och grunddelen samt 35 procent för den överskjutande delen.
- Omställningsskyddets förtjänstdel är 65 procent av skillnaden mellan dagslönen och grunddelen samt 37,5 procent för den överskjutande delen.
- Från inkomsterna avdras ett belopp som motsvarar försäkringspremierna för löntagares arbetspension och arbetslöshet innan dagpenningen beräknas. Avdraget är 3,94 procent år 2012.

Exempel på beräkningen av inkomstrelaterad dagpenning. Det genomsnittliga månadsbeloppet erhålls genom att multiplicera dagpenningen med talet 21,5, vilket motsvarar det teoretiska månatliga antalet arbetsdagar för utkomstskyddet för arbetslöshet.

Månadslön	2000,00 €
- avdrag 3,94 %	1921,20 €
- dagslön, divisor 21,5	89,36 €
- dagpenning $31,36 + (0,45 \times [89,36 - 31,36])$	57,46 €
→ i månad x 21,5 =	1235,37 €

Månadslön	3427,86 €
- avdrag 3,94 %	3292,80 €
- dagslön, divisor 21,5	153,15 €
- dagpenning $31,36 + (0,45 \times [153,15 - 31,36])$	86,17 €
= gräns för förtjänstdelens ersättningsdel → i månad x 21,5 =	1852,59 €

Månadslön	3700,00 €
- avdrag 3,94 %	3554,22 €
- dagslön, divisor 21,5	165,31 €
- dagpenning $86,17 + (0,20 \times [165,31 - 153,15])$	88,60 €
→ i månad x 21,5 =	1904,88 €

Arbetslöshetskassornas tabell för inkomstrelaterad dagpenning 2012

Lön / mån	Lön – 3,94%	Dagslön	Inkomstrelaterad dagpenning €/dag	Inkomstrelaterad dagpenning med förhöjd förtjänst-del €/dag	Inkomstrelaterad dagpenning med om- ställningsskyddets förtjänst-del €/dag	Alternerings- sättning €/dag (70%)	Alternerings- ersättning €/dag (80%)
705,00	677,22	31,50	31,36	35,95	35,95	21,95	25,09
800,00	768,48	35,74	32,17	35,95	35,95	22,52	25,74
900,00	864,54	40,21	35,34	36,45	37,11	24,74	28,27
1 000,00	960,60	44,68	37,35	39,02	40,02	26,15	29,88
1 100,00	1 056,66	49,15	39,36	41,59	42,92	27,55	31,49
1 200,00	1 152,72	53,61	41,37	44,16	45,83	28,96	33,10
1 300,00	1 248,78	58,08	43,39	46,73	48,73	30,37	34,71
1 400,00	1 344,84	62,55	45,40	49,29	51,63	31,78	36,32
1 500,00	1 440,90	67,02	47,41	51,86	54,54	33,18	37,93
1 600,00	1 536,96	71,49	49,42	54,43	57,44	34,59	39,53
1 700,00	1 633,02	75,95	51,43	57,00	60,35	36,00	41,14
1 800,00	1 729,08	80,42	53,44	59,57	63,25	37,41	42,75
1 900,00	1 825,14	84,89	55,45	62,14	66,15	38,81	44,36
2 000,00	1 921,20	89,36	57,46	64,71	69,06	40,22	45,97
2 100,00	2 017,26	93,83	59,47	67,28	71,96	41,63	47,58
2 200,00	2 113,32	98,29	61,48	69,85	74,87	43,04	49,18
2 300,00	2 209,38	102,76	63,49	72,42	77,77	44,44	50,79
2 400,00	2 305,44	107,23	65,50	74,99	80,68	45,85	52,40
2 500,00	2 401,50	111,70	67,51	77,55	83,58	47,26	54,01
2 600,00	2 497,56	116,17	69,52	80,12	86,48	48,67	55,62
2 700,00	2 593,62	120,63	71,53	82,69	89,39	50,07	57,23
2 800,00	2 689,68	125,10	73,54	85,26	92,29	51,48	58,84
2 900,00	2 785,74	129,57	75,55	87,83	95,20	52,89	60,44
3 000,00	2 881,80	134,04	77,56	90,40	98,10	54,30	62,05
3 100,00	2 977,86	138,51	79,58	92,97	101,00	55,70	63,66
3 200,00	3 073,92	142,97	81,59	95,54	103,91	57,11	65,27
3 300,00	3 169,98	147,44	83,60	98,11	106,81	58,52	66,88
3 400,00	3 266,04	151,91	85,61	100,68	109,72	59,92	68,49
3 427,86	3 292,80	153,15	86,17	101,39	110,53	60,32	68,93
3 500,00	3 362,10	156,38	86,81	102,52	111,73	60,77	69,45
3 600,00	3 458,16	160,84	87,71	104,08	113,41	61,39	70,16
3 700,00	3 554,22	165,31	88,60	105,65	115,09	62,02	70,88
3 800,00	3 650,28	169,78	89,49	107,21	116,76	62,64	71,59
3 900,00	3 746,34	174,25	90,39	108,77	118,44	63,27	72,31
4 000,00	3 842,40	178,72	91,28	110,34	120,11	63,90	73,02
4 100,00	3 938,46	183,18	92,17	111,90	121,79	64,52	73,74
4 200,00	4 034,52	187,65	93,07	113,47	123,46	65,15	74,45
4 300,00	4 130,58	192,12	93,96	115,03	125,14	65,77	75,17
4 400,00	4 226,64	196,59	94,85	116,59	126,81	66,40	75,88
4 500,00	4 322,70	201,06	95,75	118,16	128,49	67,02	76,60
4 600,00	4 418,76	205,52	96,64	119,72	130,16	67,65	77,31
4 700,00	4 514,82	209,99	97,53	121,28	131,84	68,27	78,03
4 800,00	4 610,88	214,46	98,43	122,85	133,52	68,90	78,74
4 900,00	4 706,94	218,93	99,32	124,41	135,19	69,53	79,46
5 000,00	4 803,00	223,40	100,22	125,98	136,87	70,15	80,17
5 100,00	4 899,06	227,86	101,11	127,54	138,54	70,78	80,89
5 200,00	4 995,12	232,33	102,00	129,10	140,22	71,40	81,60
5 300,00	5 091,18	236,80	102,90	130,67	141,89	72,03	82,32
5 400,00	5 187,24	241,27	103,79	132,23	143,57	72,65	83,03
5 500,00	5 283,30	245,73	104,68	133,79	145,24	73,28	83,75
5 600,00	5 379,36	250,20	105,58	135,36	146,92	73,90	84,46
5 700,00	5 475,42	254,67	106,47	136,92	148,59	74,53	85,18
5 800,00	5 571,48	259,14	107,36	138,49	150,27	75,15	85,89
5 900,00	5 667,54	263,61	108,26	140,05	151,95	75,78	86,61
6 000,00	5 763,60	268,07	109,15	141,61	153,62	76,41	87,32

Arbetslöshetskassornas kontaktuppgifter

<p>A-kassan Nomit PB 52, 00521 HELSINGFORS tel. 09 8689 400 fax 09 86894 040 www.tknomit.fi</p>	<p>Finlands Livsmedelsarbetarens ak PB 213, 00531 HELSINGFORS tel. 020 690 321 fax 020 7740804 www.selry.fi</p>
<p>Ak för den offentliga sektorn och välfärdsområdena PB 100, 00531 HELSINGFORS tel. 010 190 300 fax 010 7703 235 www.jhl.fi</p>	<p>Försäkringstjänstemännens ak Stationskarlsgatan 2, 00520 HELSINGFORS tel. 020 729 1480 fax 020 729 1461 www.vvl.fi</p>
<p>Ak för tjänstemän i Specialbranschen Stationskarlsgatan 4, 00520 HELSINGFORS tel. 09 61323 224 fax 09 61323 201 www.erto.fi</p>	<p>Hälsovårdens ak PB 70, 00060 TEHY tel. 09 54227 300 fax 09 1483 384 www.tehy.fi</p>
<p>Ak för yrkesutövare inom försäljning och marknadsföring PB 720, 00101 HELSINGFORS tel. 0800 544 322 fax 09 47807 740 www.smkj.fi</p>	<p>IAET-kassan Banvaktsgatan 2, 00520 HELSINGFORS tel. 09 47637 600 fax 09 47637 690 www.iaet.fi</p>
<p>Ak Pro Banmästargatan 12 A, 00520 HELSINGFORS tel. 09 1727 3444 fax 09 1727 3335 www.proliitto.fi/työttömyyskassa</p>	<p>Industribranschernas arbetslöshetskassa PB 291, 00531 HELSINGFORS tel. 09 7739 7355 fax 09 6165 8333 www.teamliitto.fi</p>
<p>Ak Statia Banmästargatan 11, 00520 HELSINGFORS tel. 09 1551 fax 09 2787 217 www.statia.fi</p>	<p>JATTK-arbetslöshetskassa Böletået 9 B, 00240 HELSINGFORS tel. 09 7206 820 fax 09 1481 029 www.jattk.fi</p>
<p>Allmän arbetslöshetskassa YTK PB 100, 32201 LOIMAA tel. 02 7607 620, 02 7607 630 fax 02 7624 917 www.ytk.fi</p>	<p>Juristernas ak Nylandsgatan 4-6 B, 00120 HELSINGFORS tel. 09 612 3087 (A-L) tel. 09 612 3067 (M-Ö) fax 09 85610 305 www.lakimiestentk.fi</p>
<p>Byggnadsbranschens ak Ansökningar: PB 135, 70101 KUOPIO tel. 020 690 230 fax 017 580 8777 www.rakennusliitto.fi</p>	<p>Journalisternas och utövande konstnärernas ak Väverivägen 16, 00380 HELSINGFORS tel. 09 6120 2855 fax 09 671 330 www.jet-kassa.fi</p>
<p>Elbranschernas ak PB 774, 33101 TAMMERFORS tel. 03 2520 300 fax 03 2520 209 www.sahkoliitto.fi</p>	<p>Land- sjö- och skogssektorernas ak PB 115, 00181 HELSINGFORS tel. 09 6866 340 fax 09 68663 441 www.mmtk.fi</p>

<p>Luftfarts- och Järnvägstransportbranschens ak Kajsaniemigatan 10, 8. tr, 00100 HELSINGFORS tel. 09 47857 200 fax 09 47857 209 www.irkatk.fi</p>	<p>Post- och logistikbranschens ak PB 189, 00531 HELSINGFORS tel. 09 61311 780 fax 09 61311 789 www.pau.fi</p>
<p>Läkarnas ak PB 49, 00501 HELSINGFORS tel. 09 393 091 fax 09 3930 840 www.laakarientkassa.fi</p>	<p>Servicebranschernas ak PB 93, 00531 HELSINGFORS tel. 020 690 211 fax 020 7742 203 www.pam.fi/tyottomyyskassa</p>
<p>Lärarnas ak Bölegatan 4 B, 00240 HELSINGFORS tel. 09 22944 100 fax 09 141 549 www.opetk.fi</p>	<p>Specialutbildades ak Erko Stationskarlsgatan 2, 00520 HELSINGFORS tel. 09 72064 343 fax 09 2721 212 www.erko.fi</p>
<p>Metallarbetarnas ak PB 116, 00531 HELSINGFORS tel. 020 690 455 fax 020 7741 270 www.metalliliitto.fi</p>	<p>Super arbetslöshetskassa PB 117, 00521 HELSINGFORS tel. 09 2727 9377 fax 09 2786531 www.supertk.fi</p>
<p>Offentliga och privata sektorns funktionärers ak Stationskarlsgatan 4, 00520 HELSINGFORS tel. 020 690 069 fax 020 7893 872 www.jytyliitto.fi</p>	<p>Transportbranschens ak PB 65, 00531 HELSINGFORS tel. 09 613 119 fax 09 61311 333 www.kuljetusalantk.fi</p>
<p>Pappersarbetarnas ak PB 349, 00531 HELSINGFORS tel. 010 289 7700 fax 09 8764 095 www.paperiliitto.fi</p>	<p>Trä- och specialbranschernas ak PB 21, 00531 HELSINGFORS tel. 09 6151 6444 fax 09 761 160 www.puuliitto.fi/puukassa</p>

FÖRETAGARNAS ARBETSLÖSHETSKASSOR

<p>Företagarnas Arbetslöshetskassa i Finland SYT PB 999, 00101 HELSINGFORS tel. 0800 9 0888 fax 09 6224 840 www.syt.fi</p>	<p>Yrkesutövarnas och företagarnas ak AYT Banvaktsgatan 2, 00520 HELSINGFORS tel. 09 25353 100 fax 09 25353 131 www.ayt.fi</p>
--	--

